

PS INNEHÅLL NR1:2006

s12 Lean fick jobbet att flyta lugnare

Få inom äldre vården har fått upp ögonen för Lean Production men Södergården i Vara är ett undantag. Där har både personalen och de äldre fått det mindre stressigt.

Få inom äldre vården har hittat fram till Lean Production.

Södergård i Vara är ett undantag.

– Jag tycker att det är suveränt bra att använda Lean Production, säger Christina Salomonsson, enhetschef på Södergård.

Text: Catrin Offerman • Foto: Berit Abrahamsson

Lugnare med Lean

EGENTLIGEN VAR DET en slump att just Södergård började jobba enligt Lean Production. Det var under ett arbetstidsprojekt 2004 som de kom i kontakt med metoden.

– Kommunens kvalitets- och utvecklingschef kände till Lean och beslutade att vi skulle prova på arbetssättet, berättar Christina Salomonsson.

Södergård har arbetat med Lean Production utifrån två processer, dokumentation och morgonbestyr. Båda sker 365 dagar varje år och den sistnämnda var den process som personalen tyckte var stressig och mest problematisk. Dokumentationen och rapporteringen om de boendes tillstånd var också nödvändig att ser över. Innan arbetet satte igång hade rapporteringen främst skett från mun till mun vilket innebar att information föll mellan stolarna.

Kartlägga tiden

Under en tredagersperiod gick personalen på Södergård igenom de två processerna. Första dagen tog de fram en nulägeskarta där de antecknade de faktiska arbetsmomenten, men också sådant som görs emellan, exempelvis väntan, förflyttningar, tid som går till att leta efter saker.

– Här gäller det att vara ärlig mot sig själv och sina arbetskamrater och inte redovisa hur man vill att det ska fungera utan hur det verkligen går till. Ju mer självkritik desto längre kan man komma, poängterar Christina Salomonsson.

Morgonrutinerna

När det gäller morgonbestyren var det ingen av de 18 undersköterskor som deltog i kartläggningen som trodde att de skulle hitta någon tid, de flesta var mycket skeptiska.

– Men det gick våldsamt bra och de hittade en hel del slöseri med tid, berättar Christina Salomonsson.

Exempelvis upptäckte de att många dyrbara minuter gick åt till att vänta på varandra för att exempelvis få hjälp vid ett lyft, eller till att hämta saker som inte låg där de skulle.

Sedan fanns det en hel del moment som gjordes under morgonbestyren som egentligen kunde flyttas till senare på dagen då det var mindre att göra. Exempelvis bäddades alla sängar, soppåsarna byttes, disken diskades och tvätten lades i tvättmaskin redan innan frukost. Alla äldre skulle också stiga upp innan frukost, trots att det fanns flera som tyckte att det var mycket

Det Leanarbete som Södergård genomförde tog tre arbetstider. Sedan gick viss tid åt till att informera varandra om h

trevligare att få ligga kvar ett tag och äta frukost i sängen.

Idag ser morgonrutinerna annorlunda ut. De som vill ligga kvar i sängen gör det, morgonbestyren ska vara gjorda till 11.30 istället för till 9.30 och man har utsett telefonansvarig och medicinsvariga istället för att alla ska springa efter medicin eller när det ringer.

– Det här har inneburit att personalen kan ta det mycket lugnare på morgnarna och de boende får en lugnare uppstigning.

Enligt Christina Salomonsson handlar Lean Production mycket om att tänka på vad som egentligen ger ett mervärde för kunden. Ingen av de äldre mådde exempelvis bättre för att deras sängar var bäddade redan innan frukost.

g tre arbetsdagar. Då fick personalen en introduktion i Lean Production, genomförde en kartläggning av nuläget och en ny karta över hur de ville ha det i fram-
ändra om hur man tänkt. Man gjorde även en uppföljning efter 30, 60 och 90 dagar.

– Det är så mycket som görs av gammal hävd och vana. Lean Production innebär inga konstigheter utan handlar om att gå igenom sina arbetsrutiner för att se om tiden används på rätt sätt.

Dokumentation och rapportering

När det gällde rutinerna för dokumentation och rapportering gick leanarbetet främst ut på att gå från muntlig till skriftlig dokumentation. De anställda som jobbade med processen gick ut med enkäter till alla som behövde informationen. Utifrån svaren tog man sedan fram en standardiserad mall för hur materialet skulle se ut. Även om det tar lite tid att skriva ned informationen tycker Christina Salomonsson ändå att de sparar arbete eftersom man slipper springa runt

på avdelningen och fråga vad som egentligen blivit sagt. Man minimerar även risken för att saker inte blir gjorda för att någon glömt att rapportera.

Christina Salomonsson tycker att det är suveränt att använda Lean i äldreomsorgen. Det är gynnsamt för de som arbetar i organisationen och handlar mycket om att ta till vara på medarbetarnas kompetens. Själv var hon med mycket lite under själva arbetet med de två processerna.

– Jag tror att det kan vara hämmande om chefen är med. Personalens förslag är oftast de bästa lösningarna. Sedan måste chefen självklart vara där och backa upp.

Något som är oerhört viktigt är att man redan i förväg bestämmer sig för vad tiden som eventuellt hittas ska användas till.

Södergård har använt den till att trappa ned på tempot, men också till att få mer utrymme för aktiviteter för de äldre.

– Det ska också vara klart och tydligt att den tid som hittas aldrig kan tas ifrån de anställda. Lean Production handlar om att personalen ska få en bättre arbetssituation med fokus på kundvärde, ingenting annat, poängterar Christina Salomonsson.

Rutinerna har fortsatt att leva trots att det är nästan två år sedan arbetet genomfördes.

Till hösten kommer Södergård att vara med i ett nytt leanprojekt som ska genomföras i hela äldreomsorgen i Vara kommun.

– Hur vi kommer att jobba vidare på Södergård är inte klart ännu. Det ska personalen bestämma. ●